

עסקים שחורים

מאז הוחמר הפיקוח והושם דגש על מניעת הלבנת הון הולכת וגדלה המומחיות הדרושה לביצוע הלבנת הון מוצלחת. מהם סוגי העסקים המועדפים על מלביני ההון, למה דווקא נדל"ן ונכסים, ומה אומר החוק לגבי אלו הבאים במגע עם הון מולבן

יאיר דגן

המערכת הבנקאית (הלוואות חוזרות, ניפוח וזיוף חשבוניות וכו') כחלק ממחזור העסק.

על פי מידע מודיעיני המצוי ברשות המשטרה, חלק מה"פיצוציות" נמצאות בבעלות עבריינים בכירים המעסיקים עבריינים זוטרים יותר במכירה. ישנן "פיצוציות" המשמשות כמוקד לפעילות בלתי חוקית, כגון: מכירת סמים מסוכנים, הימורים במכונות מזל ומקומות מפגש של עבריינים. יתר על כן, ישנם מקרים בהם בעלי ה"פיצוציות" העבריינים עוסקים בהלבנת הון באמצעות הפעלת ה"פיצוציות".

שימוש בעסקים לגיטימיים ללא ידיעתם

השימוש בעסקים שלא בידיעתם יכול להתבצע באמצעות אנשים מתוך הארגון המשתפים פעולה עם המלביין או על ידי המלביין עצמו העובר או אפילו שותף בחברה, שמנצל את מנגנון הנהלת החשבונות של החברה

"הלבנת הון הוגדרה כביצוע פעולה ברכוש, שמקורו בפשיעה במטרה להסתיר או להסוות את מקורו של הרכוש, את זהות בעלי הזכויות בו, את מיקומו, להטמיעו ברכוש לגיטימי ולהכינו לשימוש חוזר. להלבנת הון שלבים רבים החל מעבירת המקור - העבירה שבאמצעותה הופק ההון, דרך פעולות ההלבנה עצמן השזורות לאורך "שרשרת ההלבנה", וכלה בשימושים החוזרים שנעשים בהון לאחר שהולבן" - מתוך אתר הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור. היקפו של ההון השחור בישראל מגיע ל-3 מיליארד דולר לפחות בשנה, כך מעריך עו"ד יהודה שפר, ראש הרשות לאיסור הלבנת הון. המקור להון זה הוא פשיעה, הימורים בלתי חוקיים, סמים ותעשיית המין.

מאז הוחמר הפיקוח והושם דגש על מניעת הלבנת הון, הולכת וגדלה המומחיות הדרושה לביצוע הלבנת הון מוצלחת. עקב חובות הריווח של המוסדות הפיננסיים לרשויות, המעוגנות בחוק איסור הלבנת הון, מחפשים גורמים פליליים דרכים אלטרנטיביות להלבנת כספי הפשיעה. השימוש בעסקים לגיטימיים לשם הלבנת הון הוא אחת השיטות הנפוצות ביותר בקרב מלביני ההון. המלביין משתלט על עסק או משקיע בעסק או מקים עסק בבעלותו על מנת לערבב את ההכנסות מהפעלים עם ההכנסות החוקיות של העסק. סוגי העסקים המבוקשים ביותר על ידי המלבינים הם עסקים עתירי מזומנים, כגון מסעדות, בארים, מועדוני לילה, מלונות, חלפני מטבע, מכונות למכירה באמצעות מטבעות, רחיצת מכונות, סוכנויות נסיעות וכו'.

הבעלות של המלביין על עסקים אלה מפחיתה את הסיכון לשיתוף פעולה עם הרשויות מצד עובדי החברה. מבחינת חשבונות העסק בבנקים, שינויים במחזוריים ובכמות התנועות של חברה מסחרית הם טבעיים בעיני מוסדות פיננסיים לעומת שינויים בחשבונות פרטיים. כמו כן, לעסקים יש, בדרך כלל, הצדקה לביצוע העברות כספים בינלאומיות במטבעות שונים.

ניתן להקים חברות באמצעות אנשי קש, חברות אחרות, נאמנויות וכו'. היות והקמת חברות חדשות בעלות מחזוריים גדולים מעוררת כיום חשד אצל הרשויות, מלביני ההון מחפשים חברות קיימות וותיקות, שעמן יוכלו להשתלב או לקנות אותן, בהנחה שחברה ותיקה לא תעורר חשד אצל המוסדות הפיננסיים.

חברות כאלה יכולות גם לקבל הלוואות (מקומיות או מחו"ל) וכן לבצע עסקאות סחר חוץ, ובכך לשלב את השיטות להלבנת ההון באמצעות

על פי מידע מודיעיני המצוי ברשות המשטרה, חלק מה"פיצוציות" נמצאות בבעלות עבריינים בכירים המעסיקים עבריינים זוטרים יותר במכירה. ישנן "פיצוציות" המשמשות כמוקד לפעילות בלתי חוקית, כגון: מכירת סמים מסוכנים, הימורים במכונות מזל ומקומות מפגש של עבריינים

**מלביני הון
נעזרים לא מעט
בחברות ובעסקים
מהסקטור הפרטי
לשם הסוואת
מקור הכנסתם.
בארה"ב, למשל,
נעשה שימוש
בפיצרות לערוב
כספי סמים עם
כספי העסק.
חברות חזית
אלה, שלהן גישה
למזומנים רבים,
יכולות לסבסד
את מוצרי החזית
ולמכרם במחיר
השוק, ובמקרים
מסוימים אף
במעלות הפוחתות
מחברות אמיתיות
ולגיטימיות, דבר
שעלול לגרום להשתלטות
גורמי פשע
על סקטורים שלמים
והתמוטטות עסקים
לגיטימיים של אנשים
ישרים.**

נוספים, שדרכם ניתן לרכוש נכסים יקרי ערך, כפופים לפיקוח ולחובת דיווח כלפי הרשויות על פי חוקי איסור הלבנת ההון שם.

נזקים לעסקים ההוגנים

מלביני הון נעזרים לא מעט בחברות ובעסקים מהסקטור הפרטי לשם הסוואת מקור הכנסתם. בארה"ב, למשל, נעשה שימוש בפיצרות לערוב כספי סמים עם כספי העסק. חברות חזית אלה, שלהן גישה למזומנים רבים, יכולות לסבסד את מוצרי החזית ולמכרם במחיר נמוך ממחיר השוק, ובמקרים מסוימים אף במחיר הפוחת מעלות המוצר. מכאן, לחברות חזית כאלה יש יתרון תחרותי מול חברות אמיתיות ולגיטימיות, דבר שעלול לגרום להשתלטות גורמי פשע על סקטורים שלמים והתמוטטות עסקים לגיטימיים של אנשים ישרים.

מה דינם של הבאים במגע עם הון מולבן

בחוק איסור הלבנת הון הרחיב המחוקק, מצד אחד, את תחולת הדין הפלילי מעבר לעברייני עצמו, אל המעגל המקצועי הפיננסי ואפילו הפרטי המסייע בתהליך הלבנת הכסף. אולם מצד שני, המחוקק נמנע מלהגדיר כעבריינים את אותם אנשים הבאים בקשרי עסקים עם העבריינים.

לדוגמה, עסק המוכר חפץ יקר ערך והגיעו אליו שמועות שבעל החפץ הוא סוחר סמים. העמדת החפץ למכירה היא פעולה ברכוש אסור, שגם יש רווח בצידה. החוק קובע, שניתן יהיה להעמיד את בעל העסק לדין רק אם ניתן יהיה להוכיח ידיעה סובייקטיבית מלאה על כך שהרכוש הוא רכוש אסור. במילים אחרות, רק אם ניתן יהיה להוכיח שמנהלי העסק ידעו שמקור הרכוש הוא בכסף שהגיע מסחר בסמים. מכאן, שקיימת בחוק הקלה באחריות הפלילית והגנה על הבאים במגע עם רכוש אסור (כגון קניית דירה או מכונית שמקורם בכספי עבירות), כך שרק אם הם יודעים בוודאות שמקור הרכוש הוא אסור, ניתן יהיה להעמידם לדין. המחוקק אינו מבקש להפיל אחריות רחבה מדי על כל אדם.

הכותב הוא מנכ"ל חברת אמנט ומומחה למניעת הלבנת הון

על מנת להלבין כספים שלו. לדוגמה: מיופה כוח בחשבון החברה יכול להפקיד בו מזומנים ולהורות לבנק להעבירם למקום אחר בעולם תחת שם החברה. במקרים כאלה, אם הרשויות תופסות את פעולת ההלבנה, לחברה עצמה נגרם נזק תדמיתי למרות שהיא ובעליה לא היו מודעים להלבנה.

קניית עסקים ונכסים

קניית נכסים יקרי ערך ובכלל זה נדל"ן מהווה ערוץ נוסף של הלבנת הון. הנדל"ן במיוחד משמש יעד אטרקטיבי להטמעת הון מולבן, שכן הצגת הבעלות עליו יכולה להיעשות בדרכים שונות המסוות את הבעלים האמיתיים, הוא המלבין.

גם קניית נכסים על מנת למכרם היא שיטה ידועה של הלבנת הון. במקרה זה, הנכסים יכולים לכלול חפצי ערך, כגון בולים, חפצי אומנות וכו', הנמכרים בעיקר על ידי אנשים פרטיים או בתי מכירות פומביות שאינם נתונים לפיקוח.

הטכניקה של ההלבנה יכולה להיות פשוטה מקניית נכס על ידי המלבין ועל שמו, ועד השקעות מורכבות ביותר של שרשרת בעלויות באמצעות חברות מחו"ל הרשומות בארצות בלתי מפותחות המשמשות מקלט מס. החברות יכולות להיות לגיטימיות או חברות קש. ייתכן שהמתווכים בעסקאות כלל לא מודעים לאופי ההון המושקע בנכס, ומצד שני ייתכן כי דווקא רואי החשבון ועורכי הדין של המלבין הם שטווים את רשת הבעלויות המסווה את הלבנת ההון. לאנשים אלה הידע הטכני לסייע בהקמת החברות, וכן לבצע עסקאות רבות בשמם ובנאמנויות. החיסיון הקיים בין עורך הדין ללקוחו מסייע גם הוא להסוואת ההלבנה.

שיטה נוספת של קניית נכסים היא על ידי הפחתת המחיר הרשמי ששולם על פי הניירת, ותשלום מזומן למוכר "מתחת לשולחן". חשוב לציין, כי במדינות רבות הנלחמות בהלבנת הון, עסקים כגון משרדי תיווך נדל"ן, סוחרי מכוניות, בתי מכירות פומביות ועסקים

'הלבנת הון', מה מפחיד בזה?!

מה זה בעצם 'הלבנת הון', מה אומר החוק בנושא, מי אמור לדווח על הלבנת הון ומה העונש של המלבין

דני מזרחי

החוק לאיסור 'הלבנת הון' הוא כלי עזר בידי מדינות העולם להתחקות אחרי גופים שמממנים טרור ופשעה המורה. החוק דורש מנותני שרותי מטבע לדווח על כל עסקה מעל סכום של 50,000 שקל ששולמה במזומן או שחלקה שולם במזומן, וכך לאפשר מעקב מהיכן ולאן מועברים לעיתים מאות ומיליוני השקלים.

החוק אוסר על קבלת רכוש שהושג בפשיעה, לדוגמה: פקיד שמקבל צ'קים לניכיון מלקוח ויש לו תחושה שמקור הצ'קים הוא בפשיעה, כגון - מכירת נשק, סמים, זנות או הימורים, חובה עליו לדווח על כך לרשות הלבנת הון. אדם שלא מרווח

הכותב הוא מבעלי קב' אופל בלאנס המעניקה שירותים פיננסיים חוץ בנקאיים